

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
ҚАЗАҚ МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗДАР ПЕДАГОГИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

Қазақстан Республикасы Тәуелсіздігінің
25 жылдығына арналған
«ТӘУЕЛСІЗ ҚАЗАҚСТАННЫҢ ӘЛЕУМЕТТІК-
ЭКОНОМИКАЛЫҚ, САЯСИ ДАМУЫ МЕН ӘЛЕМДІК
ҚОҒАМДАСТЫҚТАҒЫ РӨЛІ»
атты халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференцияның
МАТЕРИАЛДАРЫ
Алматы қ., 7 желтоқсан 2016 ж.

МАТЕРИАЛЫ

Международной научно-практической конференции
«СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ И ПОЛИТИЧЕСКОЕ
РАЗВИТИЕ НЕЗАВИСИМОГО КАЗАХСТАНА И РОЛЬ В
МИРОВОМ СООБЩЕСТВЕ»
посвященной 25-летию Независимости Республики Казахстан
г. Алматы, 7 декабря 2016 г.

MATERIALS

of the International scientific-practical conference
«SOCIO-ECONOMICAL AND POLITICAL DEVELOPMENT
OF INDEPENDENT KAZAKHSTAN AND ITS ROLE IN THE
WORLD COMMUNITY»
dedicated to the 25th anniversary of Independence of the Republic of
Kazakhstan
December 7, 2016, Almaty

МАЗМҰНЫ
СОДЕРЖАНИЕ
TABLE OF CONTENTS

ПЛЕНАРЛЫҚ МӘЖЛІС
ПЛЕНАРНОЕ ЗАСЕДАНИЕ
PLENARY MEETING

<i>Ноқтаева Д.Ж</i> Тәуелсіздігімізді тұғырлы, мемлекетімізді ғұмырлы ету-біздің ортақ мүддеміз !!!	3
<i>Қалижанов, У.</i> Замана сыны	7
<i>Әбжанов Х.М.</i> «Мәңгілік Ел» идеясы: бастауынан бүгінге дейін	10
<i>Бурханов К.Н., Булекбаев С.Б.</i> Социально-экономические предпосылки политической философии евразийства Н.А. Назарбаева	14
<i>Кәрібаев Б.Б.</i> Тәуелсіздік кезеңіндегі тарихи ой-сананың дамуы	20
<i>Nevzat Simsek</i> Economic relations between turkey and kazakhstan in the 25 th year of independence of Kazakhstan	23
<i>Берлібаев Е.Т.</i> , Тәуелсіздіктің тарихы мен тағлымы	26

I-СЕКЦИЯ
ТӘУЕЛСІЗ ҚАЗАҚСТАННЫҢ ТАРИХИ ТАМЫРЫ: ЗЕРДЕЛЕНУІ МЕН ЗЕРТТЕЛУІНДЕГІ ЖАҢАШЫЛ
ӘДІСТЕР, КӨЗҚАРАСТАР.

I-СЕКЦИЯ
ИСТОРИЧЕСКИЕ КОРНИ НЕЗАВИСИМОГО КАЗАХСТАНА: НОВЕЙШИЕ МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ И ВЗГЛЯДЫ.

I-SECTION.
THE HISTORICAL ROOTS OF SOVEREIGN KAZAKHSTAN: THE LATEST RESEARCH AND METHODOLOGICAL
VIEWS.

<i>Алтаев А.Ш.</i> Динамика этнического состава населения РК	32
<i>Кожакеева Л.Т.</i> Основные направления этно-культурной политики в Республике Казахстан	36
<i>Tasylova N.A., B. Saynova</i> "MKZ" as source on history of the kazakh society	40
<i>Абдрахманова К.К.</i> Проблемы потребления в городах центрального Казахстана в 1950-1970 гг: история и реальность	43
<i>Абдыкулова Г.</i> , К вопросу об исследовании проблем повседневности в исторической литературе	47
<i>Адильбаева А.С., Бакытжанова А.Б.</i> История промышленного развития в городах восточного казахстана (конец хуіі в.-1990 г.)	51
<i>Ақан А.</i> «Сәтбек батыр» жырының тарихилығы хақында	55
<i>Алашабаева Ұ.Н.</i> , Қоғамның тұрақты дамуын қамтамасыз етудегі дүниежүзілік тарихи дамудың бірлігі мен өзгешеліктері	59
<i>Асанов Н.А., Ибрагимова М.Н., Нусупбаева С.А.</i> Жоғары оқу орнының оқу әдістемелік жұмысындағы инновацияларды басқару	61
<i>Аташ Б.М., Бекебаев Ж.</i> Асан Қайғының Жерұйық идеясы - Мәңгілік Ел идеясының тарихи-философиялық негіздерінің бірі	64
<i>Ахатаева К.Б., Алдекен А.</i> Тәуелсіз тарихтың тарланбозы	67
<i>Ахатаева К.Б.</i> , Этнолог-ғалымның отбасылық ғұрыптарды зерттеулерінің тәлімдік-тәрбиелік маңызы	70
<i>Ахметова Ж.К., Байгубекова А.С.</i> Тәуелсіздікті ансаған Мұстафа Шоқай	73
<i>Берденова К.А.</i> Мағжан ақынның дүниетаным әлемі	76
<i>Болат С.</i> Тіл білімі тарихындағы антропологиялық парадигма	80
<i>Дәуітұлы Т.</i> Жыраулар поэзиясы және тәуелсіздік	82

ТӘУЕЛСІЗДІК КЕЗЕҢІНДЕГІ ТАРИХИ ОЙ-САНАНЫҢ ДАМУЫ

*Б.Б.Кәрібаев т.ғ.д., профессор,
Алматы, Ал-Фараби
ат. Қазақ ұлттық университеті*

Қазақ халқында «Елу жылда ел жана, жүз жылда қазан» деген мәтел бар. Қазіргі заман дамуының ағымына қарасақ, бұл мәтелдегі елу жыл дегенімізді өзгертуге болатын сияқты. Тәуелсіздік алғаннан бергі 25 жылдың ішінде елмен бірге, қоғам да, адам да, қоғамдық қатынастар да, ойымыз да, санамыз да мүлдем өзгерді. Соның ішінде тарихи ой-сана да түбегейлі өзгерді. Біз осы баяндамамызда ширек ғасыр ішінде тарихи ой-санамыздың қаншалықты өзгергенін, қалай дамығанын қарастырмақшымыз.

Тәуелсіздік кезеңіндегі тарихи ой-сананың дамуы мәселесін шартты түрде үш кезеңге бөліп қарастыруға болады. Егемендігіміздің алғашқы он жылын алғашқы кезең деп, келесі он жылдықты екінші кезең деп, одан кейінгі жылдарды үшінші кезеңге жатқызуға болады.

Еліміз тәуелсіздігін жариялағаннан бергі алғашқы он жылдық ішіндегі Отандық тарих ғылымының дамуына көз жүгіртсек, бір-бірімен өз ара тығыз байланыстағы және бір бірімен қатар жүрген екі бағытты байқаймыз. Бірінші бағыт – бұрынғы қоғамдық ғылымдарға, оның ішінде тарих ғылымы да бар, теориялық – методологиялық тұрғыда үстемдік құрып келген маркстік-лениндік концепциядан бас тартып, оның орнына жана, көзқарастарға негізделген өркениеттік концепцияға көшу болды. Бұрынғы концепцияның негізін таптық принцип құраса, жана концепцияға талтық емес, ұлттық қағидат алынды.

Екінші бағыт – жана концепция негізінде біріншіден, бұрынғы тарихты жаңаша қайта қарау болса, екіншісіне, жана, тың тақырыптарды жаңа көзқарастар тұрғысынан қарастыру жатты. Қоғамтануының ғалымдарымыздың ізденістері мен зерттеулері арқасында жиырма бес ішінде қоғамдық тарихи ой-санамыз өсіп - нығайып, түбірімен мүлде өзгерді деуге болады. Бұл үдеріс әлі күнге дейін жалғасын табу үстінде.

Біз төменде қоғамдық тарихи ой-сананың дамуына тікелей әсер еткен тарих ғылымындағы екі бағытты тоқталалық.

Тарих ғылымындағы теориялық – методологиялық ауысуы қазақтың «Құдықтың түбіндегі бақа аспан табақтай боп көрінеді» деген мақалымен теңестіруге болады. Кеңестік дәуірдегі таптық принципке негізделген зерттеу жұмыстарында халықтың қоғамның тарихы толық қарастырылмай, тек бір бөлігінің ғана тарихы мақталып, бір жақты көзқараспен зерттелініп келгені қазіргі күнде баршаға мәлім. Ал қалған бөлігінің тарихы әлеуметтік жағдайына, саяси көзқарастарына, ұстанымдарына байланысты дағдалып келді. Тіпті, олардың тарихтағы алатын орны мүлде сызылып тасталды. Құдықтың түбіндегі бақа аспанды қалай толық көре алмаса, таптық принципке сүйенген зерттеушілер де объективті шынайы тарихи үдерістерді толық түрінде көре қайратын, білімі мен біліктілігін толық мүмкіндігінше көрсете алмай келді деуге болады.

Осыдан тура 25 жыл бұрын еліміздің тәуелсіздік алуымен бірге бұрынғы концепциядан бас тартып, жана концепцияға бет бұру үдерісі басталды. Жана концепцияға негізделген тың тарихи туындылар өмірге келе бастады. Солардың қатарында Кеңес Нұрпейісовтың «Алаш һәм Алаш Орда»[1], Мәмбет Қойгелдиевтің «Алаш қозғалысы»[2], Талас Омарбековтың «Зобалаң»[3], «20-30 жылдардағы Қазақстан қасіреті»[4] атты және тағы басқа зерттеушілердің еңбектерін айтуға болады. Бұл туындылар бір жағынан жана көзқарас тұрғысындағы монографиялық зерттеулер болса, екінші жағынан жас зерттеушілер үшін жана теориялық-методологиялық

негіздер болып саналды. Атап өткен еңбектердің бәрі жаңа концепция негізделіп, ұлттық мүдде тұрғысынан жазылғандықтан және тың архивтік құжаттарға сүйенгендіктен қазақ қоғамы өте жақсы ықыласпен қабылдады. Сөйтін бұл еңбектер қоғамдық ой-сананың өсуі мен дамуында өзіндік рөлдерін атқара білді.

Осындай ғылыми іргелі еңбектермен қатар көптеген жекелеген авторлар жанаша көзқарастарды басшылыққа ала отырып, өз мақалаларында Отан тарихындағы көптеген «ақтандақтарды» аша бастады. Бұл жерде олардың бәрін атап өтуді артық деп санаймыз. Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарында қоғамдық тарихи ой-сананың дамуында бірнеше республикалық басылымдардың өте белсенділік көрсеткенін айта кеткен жөн. Олардың алдыңғы қатарында «Ақиқат», «Қазақ тарихы», «Парасат», «Зерде», «Жұлдыз», «Жалын» журналдары мен «Егемен Қазақстан», «Жас алаш», «Қазақ әдебиеті», «Ана тілі», «Түркістан» газеттері тұрды. Өткен ғасырдың 90-шы жылдарының басынан күні бүгінге дейінгі аталған басылымдардың нөмірлеріндегі жарық көрген тарихи тақырыптардағы мақалаларды хронологиялық тұрғыдан тізіп, олардың өзіне талдаулар жасау – елімізде қоғамдық ой-сананың қалай өсікендігін және қалай терендегенін байқатады. Біз бұны болашақтағы жас зерттеушілердің арнайы ғылыми-зерттеу тақырыбына қалдырып, өзіміздің арнайы қарастырып отырған мәселемізге оралалық.

Егерде тәуелсіздіктің алғашқы кезеңіндегі республикалық ресми басылымдардағы тарихи мақалалардың тақырыптары мен мазмұндарына назар аударсақ, мынадай тенденцияны аңғаруға болады. Біріншіден, жаңа концепцияның орнығуы барысы болса, екіншіден, жаңа концепция тұрғысынан тарихымызға қайта қарау, тарихымыздағы таптық принципке негізделіп айтылған ескі тұжырымдарды сынау барысы болып табылады.

Ел егемендігінің алғашқы жылдарындағы ұлттық мүдде тұрғысынан қайта сүзгіден өткен тақырыптарға тың және тынайған жерлерді игеруге қатысты мәселелер, екінші дүниежүзілік соғыс жылдарындағы майдандарда ерлік көрсеткен жерлестеріміз бен тылдағы еңбеккерлердің тарихына қатысты мәселелер болса, жаңадан күн тәртібіне қойыла бастаған тақырыптарға Қазақстанға күштеп қоныс аударған аз ұлттар мәселесі, 1937-1939 жылдардағы сталиндік жаппай саяси қуғын-сүргін құрбандары мен 1930-шы жылдар басындағы қазақ халқының аштыққа ұшырауы, Голощекиннің «Кіші қазаны», XX ғасырдың 20-30 –шы жылдарындағы Т.Рысқұлов бастаған қазақ басшыларының жаппай репрессия құрбаны болуы және Алаш қозғалысы мен Алаш зиялы қауымының қоғамдық – саяси қызметтері мәселелері жатты. Аталған мәселелердің бәрі мүмкіндігінше баспасөз ақпарат құралдарында көтеріліп, тарихи ой-сананың толысуына ықпал етеді.

Тәуелсіздігіміздің алғашқы жылдарындағы қайта қаралған мәселелер мен тыңнан көтерілген мәселелерді хронологиялық тұрғыдан топтастырсақ, олардың бәрі XX ғасырда халқымыз басынан өткерген мәселелер болып саналады. Тарихи ой-санаға қозғау түссе оның тоқтамайтыны белгілі. Соның көрінісі болуы керек, көп ұзамай XIX ғасырдағы тарихи тақырыптар да жаңаша көзқарастар тұрғысынан көтеріле бастады. Оларға – Кенесары Қасымұлы бастаған қозғалыс пен басқа да сол ғасырдағы көтерілістер, оларды бағалау мәселесі, орыс шаруаларын Қазақстанға қоныс аудару мәселесі, отаршылдық және тағы басқа мәселелер жатты.

1993 жылы Орбұлақ шайқасының 350 жылдығына орай Қазақстан Үкіметі арнайы қаулы қабылдап, Жаркент өңірінде ұлан-асыр мереке өткізді. Салқам Жәңгір бастаған 600 қазақ сарбазының 50000 жоңғар әскеріне қарсы шығып, жаудың бетін қайтарған ерлігін бұрын аздаған тарихшылар қауымы ғана біліп келсе, осы мерекеге байланысты бүкіл ел білді, біліп таңқалды және таңданды. Осы тұстан бастап XVII-XVIII ғасырлардағы қазақ-жоңғар қарым - қатынастарындағы соғыстар, «Ақтабан шұбырынды» оқиғалары, «Ащырақайдағы» жеңіс және оның батырлары, сол тұстары ел басқарған хандар, қол бастаған батырлар, сөз бастаған билер мен шешендер, рухани көсемдерге қатысты тарихи мәселелер мықтап қолға алынды. Сол кезден бастап қаншама ғылыми еңбектер жазылды, газет-журнал беттерінде қаншама танымдық мақалалар жарияланды. Теле, радио құралдарының да ролінің күшті болғанын айта кетуіміз керек. Соның бір өте бір тиімді жағына өз ұлтына адал қызмет еткен тұлғалардың бәрінің есімдері халқына қайта оралды. Оларды мәңгі есте қалдыру мақсатында ең көрнекті тұлғаларға ескерткіштер қойылып, юбилейлеріне байланысты ғылыми жиналдар өткізілді. Көшелер, ауылдар атаулары берілді. Жас сәбилерге олардың есімдері берілді. Қазіргі таңда елімізде Жәңгір ханды, Тәуке ханды, Абылайханды, Әбілқайыр ханды, Кенесары ханды, Төле биді, Қазыбек биді, Әйтеке биді, Қабанбай батырды, Бөгенбай батырды, Наурызбай батырды, Ер Жәнібекті және тағы басқа тарихи тұлғаларды білмейтін жан жоқ шығар. Осыдан 25 жыл бұрын қалың көпшіліктің жоғарыда аталған

тұлғалар туралы ешкендай хабары болмаса, бүгінгі күні жағдай мүлде басқаша. Мұндайда елу жылда емес, жиырма бес жылда ел жаңа деуге болады. Қоғамдық тарих ой-сананың қалай өскенін осылай бағамдауға болады.

Мемлекетіміздің жүргізген саясаты да қоғамдық ой-сананың одан әрі өрістеуіне жол ашып отырды. Оның дәлеліне үкімет қаулысымен осы кезеңде аталынып өткен мерекелі тарихи оқиғалар жатады. 1995 жылы - Абай Құнанбаевтың 150 жылдығы, 1996 жылы - Жамбыл Жабаевтың 150 жылдығы, 1997 жылы - «Қуғын - сүргін құрбандарын еске алу жылы», 1998 жыл - «Ұлттық тарих пен бірлік жылы», 1999 жылы - ЮНЕСКО көлемінде Мұхаммед Хайдар Дулатидың 500 жылдығы, 2000 жылы да - ЮНЕСКО көлемінде Түркістан қаласының 1500 жылдығы мерекелері бүкілхалықтық мереке ретінде аталып өтілді.

Тәуелсіздіктен бастау алған тарихи ой-сананың өсуі бір мезет те бәсеңсіген емес. Керісінше, уақыт өткен сайын ол үдеріс одан әрі үдей түскендей. 2002 жылы көне Тараз қаласының 2000 жылдығының мерекеленуі тарихи ой-сананың өсуінің жалғасын жатқанын көрсетсе, 2004 жылы ҚР Президенті Н.Назарбаевтың «Мәдени мұра» бағдарламасына қол қоюы бұл үдерісті одан әрі қарқынды жібберді. Бірнеше жылға созылған арнайы бағдарлама барысы мен нәтижесінде елімізге шет елдерден тарихымызға қатысты қаншама мың құжаттар, ескерткіштер, дүниелер әкелінді. Мұның пайдасы мен игілігін болашақ ұрпақ әлі алда көреді.

Шартты түрде тарихи ой-сана өсуінің үшінші кезеңін мемлекеттік саясатпен байланыстыра қарастырамыз. 2012 жылы елімізде ұзақ мерзімге арналған «Қазақстан - 2050» бағдарламасының қабылдануы қоғамдық тарихи ой-сананың дамуына қатты серпін беріп, жаңа белестерге шығарды. Үшінші кезеңде елімізде «Халық тарих толқынында» бағдарламасы жүзеге асырылып, «Мәңгілік Ел» идеясы алдыңғы қатарға шығарылды.

Осы жерде «Мәңгілік Ел» идеясына тоқтала кетелік. Өйткені бұл идеяның негізінде ұлттық тарихтың өзекті мәселелері жатыр.

2012 жылдың 14 желтоқсанында Елбасы кезекті Жолдауында ұзақ мерзімге арналған «Қазақстан - 2050» бағдарламасын ұсынғаны баршаға мәлім. Үлкен үш бөлімнен тұратын бағдарламаның алғашқы бөлімінде егемендік алғаннан бергі 21 жылдағы Қазақ Елінің қол жеткізген табыстарына қорытынды жасалса, екінші бөлімде қазіргі заманда бүкіладамзат баласына қауіп тудырып отырған мәселелер қарастырылады. Ал негізгі үшінші бөлім - Қазақстанның 2050 жылға дейінгі дамуына арналады. Осы бөлімнің 7 тарауының 8-ші тараушасы «Ұлтқа үндеу» деп аталынып, Елбасы онда «Мәңгілік Ел» идеясын ұсынады.

«Мәңгілік Ел» идеясын Елбасы былайша түсіндіреді: «Бабалардың ерлігі, бүгінгі буынның ерен істері және жас ұрпақтың жасампаздығы арасында сабақтастық болса ғана, біз «Мәңгілік Ел» боламыз» - деген болатын. Мәңгілік Ел идеясының негізгі тұжырымы осындай. Мұны ары қарай талдасақ, «Бабалар ерлігі» дегеніміз - кешегі күніміз, яғни тарихымыз. «Бүгінгі буынның ерен істері» дегеніміз - қазіргі күніміз, яғни қазіргі кезең. «Жас ұрпақтың жасампаздығы» дегеніміз - ертеңгі күніміз, яғни болашағымыз. Осы үш кезең үш дәуір, үш заман арасындағы, немесе кешегі, бүгінгі және ертеңгі күндеріміз арасындағы сабақтастық сақталса ғана - біз осы мұратқа жете аламыз дегенді білдіреді. Бұл дегеніміз - кешегі өткен тарихымызды дұрыс зерделеп, оны бүгінгі ұрпақ санасына дұрыс меңгерсе, онда ертеңгі күніміз жарқын болады дегенді білдіреді. Қысқаша айтқанда, «Мәңгілік Ел» идеясы - тарихынды жақсылап зертте, түсін және құрметте дегенге саяды.

Осы идеяға сай ел тарихына деген мемлекеттік саясат бірден қарқын алды. «Халық тарих толқынында» атты бағдарламаның жүргізілуі соның айғағы. Осының жалғасы ретінде 2014 жылдың соңына таман Елбасы 2015 жылды Қазақ хандығының 550 жылдығы деп жариялады. Бұл мереке де елімізде өте жоғары деңгейде, қызу қарқынмен өтті деуге болады. Осы жолдардың авторы ұзақ жылдарғы зерттеуін қорытындылап, «Қазақ хандығының құрылу тарихы», «Қазақ хандығының күшеюі», «Қазақ хандары» атты кітаптарын жарыққа шығарды[5,6,7].

Жоғарыда айтып өткеніміздей, тәуелсіздік жылдарындағы тарихи ой-сананың дамуының үшінші кезеңі өте сәтті жүріп жатыр. Осыдан тура жарты мың жыл бұрын өмір сүрген тарихи тұлғаларымыз - Керей мен Жәнібек хандар, Қасым хан мен Хакназар хандар, Тәуекел мен Есім хандар, Жәңгір мен Тәуке хандар күні бүгінге қайтып келгендей. Оның бір көрінісіне бұл тұлғаларға көшелер беріліп, жас сәбилердің есімі берілуде. Бұл да бір тарихи ой-сананың өсуінің көрінісі.

Қазіргі таңда қоғамдық тарихи ой-санамыздың дамуы «Мәңгілік Ел» идеясымен қатар дамуда. Болашақта Алтын Орданың – 800 жылдығы, Түрік қағанатының – 1500 жылдығы секілді ұлы мерекелер келе жатыр. Тарихи ой-сананың дамуы мемлекетіміздің бұл мерекелерді де лайықты атап өткеретініне сеніміміз мол.

Әдебиеттер:

1. Нұрпейісов К. Алаш һәм Алашорда. Алматы, 1995.
2. Қойгелдиев М. Алаш қозғалысы. Алматы, «Санат», 1995. – 368 б.
3. Омарбеков Т. Зобалаң. Алматы, «Санат», 1994.
4. Омарбеков Т. 20-30 жылдардағы Қазақстан қасіреті. Алматы, «Санат», 1997.
5. Кәрібаев Б. Қазақ хандығының құрылу тарихы. – Алматы: «Сардар» баспа үйі, 2015. – 520 бет.
6. Кәрібаев Б. Қазақ хандығының күшеюі(XV ғ. соңғы - XVI ғ. алғашқы ширектері). – Алматы: «Сардар» баспа үйі, 2015. – 176 бет.
7. Кәрібаев Б. Қазақ хандары. Казахские ханы. Kazakn knans. - Алматы: «Сардар», 2015 ж. – 128 бет. (Қазақша,орысша, ағылшынша.)

ECONOMIC RELATIONS BETWEEN TURKEY AND KAZAKHSTAN IN THE 25th YEAR OF INDEPENDENCE OF KAZAKHSTAN

Nevzat Simsek э. ғ. д., профессор
(Еуразиялық ғылыми-зерттеу институтының директоры)

I. INTRODUCTION

Since Kazakhstan gained its independence in 1991, it is known that Turkey and Kazakhstan have warm bilateral relations in economic, political and cultural spheres. Although bilateral trade relationship between Turkey and Kazakhstan has started with a marginal volume of \$30 million in 1992 and continuous growth in trade throughout the 1990s increased the trade volume to \$462 million in 2000, \$3,28 billion in 2010 however in 2015 trade volume fall to \$1.85 billion (UN Comtrade, 2016). However, as stated by heads of states in the second session of the Council of High Level Strategic Cooperation in 2015 However, common aim of both countries are to increase the bilateral trade volume up to \$10 billion (MFA, 2016).

Currently Turkish firms mainly operates in the food, construction, hotel management, manufacture and medication-chemistry industry providing jobs for more than 15.000 people. Turkey is the 17th largest investor in terms of operating capital and the 4th biggest country in terms of non-energy sector investments.

In addition to the bilateral agreements, Kazakhstan and Turkey are cooperating under various regional and international cooperation. United Nations (UN), Economic Cooperation Organization (ECO), the Organization of Islamic Cooperation (OIC), Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE), Conference on Interaction and Confidence Building Measures in Asia (CICA), Turkic Council and others are some of them. Moreover, multilateral organizations such as TURKSOY and TURKPA strengthen ties between Turkey and Kazakhstan through the implementation of various projects that benefits both sides (MFA, 2016).

II. Bilateral Trade Relations Between Turkey-Kazakhstan

In terms of GDP per capita Turkey and Kazakhstan's income level is relatively close to each other. In 2015, Turkey's GDP per capita is \$9,130 while this figure for Kazakhstan is \$10,508. Comparing both countries GDP by sector composition in 2015 as for Turkey the share of the agriculture is 8.5%, industry is 26,4% and services is 64,9%. In the same year as for Kazakhstan share of the agriculture is 5%, industry is 33.2% and services is 61.7% (WB, 2016). Turkey and Kazakhstan has a relatively balanced trade relation where the Kazakhstan's export is only 1.4 times higher than Turkey's export to Kazakhstan.

